

АСҚАР ЕСІМСЕЙІТОВ

ЖҚБ ТЕСТИЛЕУДЕН ҚАЛАЙ ӨТҮГЕ БОЛАДЫ

ЖҚБ | ҚЫЫН
ЕМЕС

2025 ТӨРТІНШІ
БАСЫЛЫМ

ЭЛЕКТРОНДЫ НҰСҚА

АЛҒЫСӨЗ	3
ЖҚБ ЕҢГІЗУ: ТАРИХЫ ЖӘНЕ МАҚСАТТАРЫ	4
ЖҚБ ТЕСТИЛЕУ ТУРАЛЫ НЕГІЗГІ ДЕРЕКТЕР	6
ЖҚБ ӨТҮ ТӘСІЛДЕРІ ЖӘНЕ ШЕКТІК МӘНДЕР	9
БОЛЖАЛДЫ СҰРАҚТАР	12
НЕЛІКТЕН ЖҚБ Д ҰРЫС ЖАУАП ЖОҚ	22
ЕГІЗ-СҰРАҚТАР:	24

© Асқар Есімсейітов, 2025. Осы түннедиң барлық материалдары (оның ішінде дизайн) авторлық құқық нысандары болып табылады. Құқық иеленушінің алдын ала келісімінсіз ақпарат пен нысандарды көшірмелемеуге, таратуға (оның ішінде Интернеттегі басқа сайттар мен ресурстарға көшірмелемеу арқылы) немесе кез келген басқа да пайдалануға тыйым салынады. «Авторлық құқық және жапсарлас құқықтар туралы» Қазақстан Республикасының 1996 жылғы 10 маусымдағы Занымен қорғалған.

АЛҒЫСӨЗ

Қымбатты оқырман, сіздің қолыңыздагы
«ЖҚБ ТЕСТИЛЕУДЕҢ ҚАЛАЙ ӨТУГЕ БОЛАДЫ»

(№4 жаңартылған басылым) кітабы менің мемлекеттік қызметке кіруге арналған тесттер туралы негізгі кітабыма қосымша ретінде жүреді.

Казіргі таңда мемлекеттік қызметке кіретін азаматтардың 40%-ға жуығы жауаптарының дұрыстық деңгейінің пайызы төмен болғандықтан Жеке қасиеттерді бағалаудан (ЖҚБ) өтпейді.

Өткен жылы менің ұсыныстарым бойынша клиенттердің басым көпшілігінің жауаптары орташа алғанда 80% дұрыстық деңгейін жинап, ЖҚБ сәтті тапсырды, ал мен бағдарламаның жұмыс алгоритмін түсіну және дұрыстық үшін жауап беретін кейбір егіз-сұрақтарды анықтау үшін бұл тесттерден керісінше құлауыма тура келді.

«ЖҚБ тестілеуден қалай өтуге болады» кітабында ЖҚБ өту тәсілдері және шамамен келетін сұрақтар және оның ұсынылатын жауаптары келтіріледі.

Шын ниетпен – Сізге ЖҚБ-да сәттілік тілеймін!

P.S. Кітап жыл сайын жаңартылып, толықтырылады.

Құрметпен, Асқар Есімсейітов

<https://www.instagram.com/goskniga/>

ЖҚБ ЕҢГІЗУ: ТАРИХЫ ЖӘНЕ МАҚСАТТАРЫ

- Мен Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттікте жұмыс істеп жүрген кезде, яғни 2010 жылы, біздің шағын ұжымымыз «мемлекеттік қызметте «Жеке қасиеттерді бағалау (бұдан әрі – ЖҚБ)» жобасын енгізудің басында болды, ол кезде ЖҚБ - психометриялық тесттер деп басқаша аталды. Жоба сәтті басталды, үміткерлерге 330 сұрақта жауап беру керек болды, белгілі бір шек (дұрыстық) болған жоқ, бірақ барлық сұрақтарға жауап беру үшін көп уақыт, 2,5-3 сағат кететін.
- Жыл өткен сайын жүйе жақартылып және жетілдіріліп отырды, сонымен 2019 жылдың 1 қаңтарынан бастап Мемқызмет істері жөніндегі агенттік ЖҚБ-дың жаңартылған жүйесін іске қости. Бұл ЖҚБ жүйесі мемқызмет саласындағы Аймақтық хабтың қолдауымен танымал француз компаниясымен бірге жетілдірілді
- Айтпақшы, бұл жұмысты жүргізген Францияның осы бір компаниясының атауы ешқандай жерде атаптағандығын байқадым, бірақ ашық дереккөздерді талдаудан кейін Effective Institutions Platform немесе DMI Associates деген болжамға келдім.
- Бұрынғыдай ЖҚБ-дың басты мақсаты- мемқызметке үміткер белгілі бір жеке қасиет талаптарына сай болуы тиіс. Сондықтан ЖҚБ-ды өту үшін, барлық үміткерлер парасаттылық, тұтынушыларға бейімделу, жауапкершілік, бастамашылдық, стресске тұрақтылық секілді талаптарға жауап беру тиіс.

Лауазым деңгейіне байланысты басқа да құзыреттер тексеріледі

Атқарушы лауазымдар үшін

- бұл өзін-өзі дамыту, жеделділік, ынтымақтастық және өзара іс-қимыл, қызметті басқару.

Төменгі буын басшылары үшін

- шешімдер қабылдау, көшбасшылық, ынтымақтастық және өзара іс-қимыл, жеделділік және өзін-өзі дамыту..

Орта буын басшылары үшін

көшбасшылықтың, стратегиялық ойлаудың, езгерістерді басқару қабілеттерінің, шешімдер қабылдаудың, қызметті басқарудың, ынтымақтастық пен өзара іс-қимылдың болуы міндettі.

Тестілеу аяқталғаннан кейін үміткерлерге олардың жеке қасиеттерін сипаттайтын қорытынды беріледі..

ЖҚБ ТЕСТИЛЕУ ТУРАЛЫ НЕГІЗГІ ДЕРЕКТЕР

■ Мемқызметке үміткерлерді ЖҚБ тестілеу нысанында жүргізіледі және міндettі болып табылады. ЖҚБ-ға заңнаманы білуге тестілеу сәтті аяқталғаннан кейін ғана жібереді.

МАҢЫЗДЫ

Әкімшілік («Б» корпусы) және құқық қорғау қызметтері арасындағы ЖҚБ бойынша бағдарламалар ерекшеленеді, бірақ сұрақтары сәйкес келеді.

ЖЕКЕ ҚАСИЕТТЕРДІ АНЫҚТАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР:

1

Әкімшілік қызмет үшін:

Стресске орнықтылық – 10 тапсырма
 Бастамашылдық – 10 тапсырма
 жауапкершілік – 10 тапсырма
 Қызметті тұтынушыға және оны хабарландыруға бағдарлану – 10 тапсырма
 Адалдық – 10 тапсырма
 Өздігінен даму – 10 тапсырма
 Жеделділік – 10 тапсырма
 Ұнтымақтастық және әрекеттестік –
 10 тапсырма
 Қызметті басқару – 10 тапсырма
 Шешім қабылдау – 10 тапсырма
 Көшбасшылық – 10 тапсырма
 Стратегиялық ойлану – 10 тапсырма
 Өзгерістерді басқару – 10 тапсырма

Тесттерді

орындау

үшін жалпы

100

минутты құрайды

2

Құқық қорғау қызметі үшін:

№ 1 бағдарлама:

Бастамашылық – 12 тапсырма
Коммуникативтілік – 12 тапсырма
Сараптамалық – 12 тапсырма
Ұйымдастырылған – 12 тапсырма
Стратегиялық ойлану – 12
Тапсырма көшбасшылық – 12
Тапсырма әдептілік – 12 тапсырма
Сапаға бағдарлану – 12 тапсырма
Тұтынушыға бағдарлану – 12 тапсырма
Жемқорлыққа шыдамау – 12 тапсырма

Тесттерді
орындау
үшін жалпы

90

минутты құрайды

№ 2 бағдарлама:

Бастамашылық – 12
Тапсырма коммуникативтілік – 12 тапсырма
Сараптамалық – 12 тапсырма
Ұйымдастырылған – 12 тапсырма
Әдептілік – 12 тапсырма
Сапаға бағдарлану – 12 тапсырма
Тұтынушыға бағдарлану – 12 тапсырма
Жемқорлыққа шыдамау – 12 тапсырма

Тесттерді
орындау
үшін жалпы

75

минутты құрайды

- ЖҚБ-да дұрыстық деңгейін анықтауға арналған сұрақтар бар. Яғни бағдарлама сіздің жауптарыңызды тексереді және сіздің қаншалықты шынайы болғаныңызды және алдауға тырысқаныңызды талдайды.

Бұл қалай жұмыс істейді?

Мысалы:

Сіз ешқандай жағдайда кешке дейін ЖҰМЫС ІСТЕМЕЙМІН деп жауп бердіңіз!

Бірақ біраз уақыттан соң бағдарлама осыған үқсас сұрақ қояды:

- Егер Сіздің басшыңыз сізден кешке дейін қалып, жұмысты аяқтауыңызды өтінсе, сіз қалай жауп қатасыз?

Сіз, әрине, ИӘ, мен қаламын және жұмысты аяқтаймын- деп жауп бересіз.

Және бұл дұрыс емес болады! Себебі сіздің жауптарыңызда қарама-қарсылықтар пайда болады, себебі сіз ешқашан жұмыста қалмаймын дейсіз, бірақ басшының өтініші бойынша жұмыста кешке дейін қаламын деп жауп бересіз. Бұл қисынсыз және бағдарлама сіз алдауға тырыстыңыз деп ойлайды және сәйкесінше дұрыстық үшін балдарды алып тастайды.

Түсінгеніңіздей, сұрақтар бір қарағанда әр түрлі болып көрінеді, бірақ жауптар логикалық түрде өзара үқсас болуы тиіс.

ҚОРЫТЫНДЫ:

ЖҚБ жауптарындағы екі басты қағиданы ЕСКЕ САҚТАЙМЫЗ:

- 1.Шынайы жауп береміз!
- 2.Өз сөзімізге қарсы келмейміз!!

ЖҚБ ӨТУ ТӘСІЛДЕРІ ЖӘНЕ ШЕКТІК МӘНДЕР

Жеке қасиеттерді бағалау бойынша тестілеуден өту мәні **дұрыстық деңгейі бойынша кем дегендे 50% құрайды**

Яғни, егер Сіз 50% дұрыстықтан кем жинасаңыз, онда Меморган комиссиясы сізді өкімшілік қызметке конкурсқа сөзсіз жібермейді және 15 күннен кейін қайта тапсыруға баруға тұра келеді! Бұл заңнамалық деңгейде жазылған.

Бірақ бұл тек өкімшілік мемқызмет үшін («Б» корпусы).

Құқық қорғау қызметіне кіретіндер үшін ЖҚБ бойынша жағдай жеңілірек әрі қарапайымырақ, себебі шектік мәндер жоқ, яғни үміткер белгілі бір қасиеттер бойынша «қауіпті аймақтан» төмен балл жинаған жағдайда қайта тапсыру міндettі емес.

Жалғыз ғана БІРАҚ, Құқық қорғау меморганының комиссиясы ЖҚБ нәтижелерін өз бетінше қарастырады және мұндай үміткердің мемқызметте қажет немесе қажет еместігін шешеді.

КОРЫТЫНДЫ:

1. Өкімшілік қызмет- жауаптардың дұрыстық шегі 50%
2. Құқық қорғау қызметі- шегі жоқ, бірақ нәтижелері Меморган комиссиясының қарауында.

■ Сондықтан ЖҚБ-дан өтіп, жақсы нәтиже көрсету үшін, мен Сізге бірнеше тәсілдерді ұсынамын, олар бойынша менің клиенттерім жауаптарының дұрыстығы бойынша 80% жинайды. Нәтижелерді Инстаграмнан қарауыңызға болады

<https://www.instagram.com/goskniga/>

■ Тек өткен жылдың өзінде ғана менің 12 клиентім бірде- бір дайындау орталығы қайталайтын алмайтын адам сенгіз рекордты жасап, 100% дұрыс жауап алды. Мына сілтеме бойынша қараңыз

<https://www.youtube.com/watch?v=FoUTMdI6bdM>

Бірінші тәсіл:

ЖҚБ-да жауаптар нақты болуы тиіс, яғни **КЕЛІСЕМІН НЕМЕСЕ КЕЛІСПЕЙМІН** деп жауап беру қажет

Келісемін деуге де болады, келіспеймін деуге де болады,
күмәнданамын деген сіздің жауаптарыңыздан білінетін
күдіктеріңізді бағдарлама сіздің пайдаңызға бағаламайды және
сәйкесінше юағдарлама сіздің қасиеттеріңізді төмендетеді.

Яғни әлеуетті түрде үміткер күманданбауы немесе екіұшты
жауап бермеуі тиіс, өз жауаптарыңызға сенімді болу қажет!

Екінші тәсіл:

Кейбір сұрақтар жоғарыда аталған жауап нұсқаларының келуі мүмкін, онда сөйлемдерден неғұрлым оң және «мінсіз» мемқызметкердің бейнесін қалыптастыратын жауаптарды таңдау қажет.

Бұл бейне Мемқызметкердің этикалық кодекс нормаларында аса орнықты жазылған.

Үшінші тәсіл:

Бірнеше сұрақтардың жауап нұсқасы- ӘРҚАШАН деп келеді.
Егер сұрақ немесе сөйлемнің мағынасы жақсы болса, онда- ӘРҚАШАН деген жауапты таңдайсыз.

Мысалы:

- Менің көңіл-күйім әрқашан жақсы;
- Мен әрқашан тіпті экстремалды жағдайларда да өз-өзімді үстаймын;
- Мен әрқашан ең дұрыс және оңтайлы шешім табамын және қабылдаймын және тағы сол секілді

Мұндай жауап нұсқалары арқылы сіз өзіңізді батыл мінезді табанды адам ретінде көрсетесіз.

Төртінші тәсіл:

Барлық жаңалықты, инновацияларды енгізу бойынша барлық сұрақтар. Барлық жерде- Иә және **КЕЛІСЕМІН** деп белгілейміз!

Мен болашаққа сеніммен қараймын- **ИӘ!**

Мен жұмыста жаңа IT-технологияларды қолданғым келеді және қолданамын- **ИӘ!**

Бесінші тәсіл::

Пікірлерді ЗАҢҒА, тек қана ЗАҢҒА сүйенеміз, себебі біз өзімізді занға бағынатын азамат ретінде көрсетеміз. Мысалы, егер сұрақ басшы тарапынан құрылса, онда сіз жұмыс бойынша талапшыл болуыңыз, жазалауыңыз және жұмыстағы сәтсіздіктер үшін аямауыңыз қажет.

Ал егер сұрақ бағыныштының тарапынан болса, онда Сіз өзіңіздің құқықтарынызды, сондай-ақ міндептеріңізді білуіңіз тиіс, бұл ретте оларға сүйенуіңіз және олардық сақталуын талап етуіңіз қажет.

Алтыншы тәсіл:

Сұрақтарға асықпай жауап беруге тырысыңыз және сұрақты оқу барысында басты нәрселерді есте сақтаңыз, себебі бағдарлама кері қайтуға мүмкіндік бермейді- ТЕК ҚАНА бірнеге сұраққа кері қайтуға рұқсат етіледі, ал сұрақтың басына қайта орала алмайсыз.

Сондықтан егіз-сұрақтар өлсін-өлсін қайталанып тұрады және бұл жерде ең бастысы шынайы, алдында айтылған ұсыныстарды ескере отырып жауап беру қажет. Кітаптың соңында мен есімде қалған және Сізге ЖҚБ-да міндепті түрде келетін бірнеше егіз-сұрақтардың мысалдарын көлтіремін.

БОЛЖАЛДЫ СҰРАҚТАР

■ Төменде мен Сізге ЖҚБ-да кездесуі мүмкін сұрақтар тізімін келтірдім, оларды есте сақтап алуға тырысының. Қою түспен мен өзім аса дұрыс және ЖҰҚБ-дн өтуге оңтайлы деп санайтын жауап нұсқаларын белгіледім.

1.

Келесі сөздерді қандай қасиет біріктіреді: аға, құда, бажа, ата, күйеу бала

- a. **тұыс**
- b. отбасы
- c. ру
- d. секта
- e. жасақ

2.

**Өзінің ата-бабасын білмегендіктен үрейленіп және уайымдап жүрген адамға қандай кеңес бере аласыз.
Ол ешкімге сене алмайды, ешкімге және ештеңеге сенбейді.**

- a. қоғамдық іс-шараларға қатысу
- b. конституцияда және өзі таңдаған қасиетті кітапта жазылғандай өмір сүру
- c. **адамдарға деген сенімді дамыта отырып, өзімен жұмыс істеу, оған қолдау көрсететін адамдарды табу**
- d. оны үйде және жұмыста қоршаған адамдар қалай өмір сүрді және өмір сүреді, солайша өмір сүру
- e. жасымауға, мақсат қойып, соған қарай жүргуге кеңес беремін

3.

Мәтін мазмұнынан негізгісін анықтаңыз: «Отбасында жылы қарым-қатынас, олар бір бірін қолдайды және ә дегеннен түсінеді»

- a. жылы қарым-қатынас
- b. қолдау
- c. түсіністік
- d. тату отбасы**
- e. барлығы дос

4.

Сіздің әріптесіңіз жинақы емес. Сіз әріптесіңізге оның мінез-құлқы жұмысқа және оның нәтижесіне нашар әсер етпеуі үшін қандай кеңес бересіз?

- a. әріптесіңізге моральдық қолдау көрсетесіз, онда бәрі дұрыс болатынын айтасыз
- b. оған бір тапсырманы бірнеше шағын тапсырмаларға бөлуге кеңес бересіз**
- c. оған шапшаң қызметкерлерден тәжірибе алуға кеңес бересіз
- d. оған ширақтау болуға кеңес бересіз
- e. оған жұмыстың аса қызықты жағын іздеуге кеңес бересіз

5.

Аталғандардың қайсысы Сіздің бастамашылдығының сипаттай алады?

- a. мен әрқашан бастамашыл шешімдер мен идеялар ұсынамын**
- b. мен әрқашан өзімнің жұмыс стилінді жүзеге асырамын
- c. мен әрқашан өз бетіммен қоланыстағы жұмыс қарқынына және стиліне икемделемін
- d. мен әрқашан жұмысқа әсер ететін жағдайларға қарай әрекет етемін
- e. мен әрқашан басшының тапсырмалары мен бүйрықтарына үн қатамын

6.

Сіз қатты наразылық білдіретін және сізді түсінгісі келмейтін агрессивті және ашуашы адам кездескен жағдайда не істейсіз?

- a. өз-өзімді ұстаймын және бұл адамға баға бермеймін**
- b. даудың алдын аламын, алыстан онымен кездесуден аулақ боламын
- c. басқалары кеңес бергендей әрекет етемін (туыстар, достар)
- d. ол адамды елемеймін, ол жоқ деп елестетемін
- e. ол адамды өзіме тартамын, сенімін туғызамын

7.

Сіз көптеген адамдарға, оның ішінде туыстарға қызықты құпия ақпаратты білесіз. Сіз не істейсіз?

- a. туыстарға бәрін айту қажет
- b. құпияны бұзудан бас тартамын, оның ішінде туыстарға да
- c. жауапкершілік туралы, оның ішінде қылмыстық жауапкершілік туралы ескертілгенімді түсіндіремін**
- d. қызыққан тұлғалар туралы құқық қорғау органдарына хабарлаймын құпия ақпарат пен жұмыс туралы әнгімелерден қашқақтаймын

8.

Аталған процестердің қайсысында Сіз өзінізді аса жинақы және тәртіпті сезінесіз?

- a. белгіленген тәртіпті сақтауда
- b. әр жұмыс күнінің талаптарын тұрақты сақтауда
- c. жоспарларды, тапсырмалар мен бұйрықтарды айқын орындауда**
- d. әрекеттерді өз бетімше жоспарлауда
- e. байсалдылық пен тұрақтылықты көрсете білуде

9.

Аталғандардың ішінен қайсысы, Сіздің пікіріңізше, жұмыста сәтті өзара іс-қимыл жасауға және салдарынан жұмыста оң нәтижеге ықпал етеді?

- a. ақпарат пен әріптердерді нақты түсіну**
- b. көсіби сауаттылық
- c. ақпараттың мазмұнын айқын баяндау
- d. толық көсіби хабардарлық
- e. әріптермен қарым-қатынас жасауда шынайылық, ададдық, ашықтық көрсету

10.

Сіздің жұмысыңызда әрдайым қызмет талаптарына сәйкес келетін, тиянақты болу, адаптуация болу міндеті түр. Сіздің ойыңызша, жұмыс берушінің үміттерін ақтау үшін қандай мінез-құлыш көрсету қажет?

- a. сенімді және байсалды жұмыс істеу
- b. жұмыс сәттеріне іскерлікті көрсету
- c. шығармашылықпен қаралу, креативті шешімдер ұсыну
- d. икемді болу, еңбек жағдайларына тез бейімделу
- e. жұмыс нәтижесіне жауап беру**

11.

Әріптердің бірі көшбасшылық қасиеттер көрсетіп, бөлім көшбасшысы болуға үмтіліп жүр. Мұндай қызметкерді қай қасиеті көрсетеді?

- a. басқаларға өз жұмысы мен қателіктермен жұмысының нәтижелерін көрсететін әріптес**
- b. онымен жұмыс істегендеге Сіз бірге жұмыс істеу нәтижелерінен ләззат алатын әріптес
- c. керемет физикалық және психикалық түрді сақтайтын және қызметкерлерге салауатты өмір салтын насиҳаттайтын әріптес
- d. басшылықтың тапсырмаларын орындауда өзі мінсіздік көрсететін және соны насиҳаттайтын әріптес
- e. жұмысы өзінің үлкен пайдалылығымен және жасампаздығымен ерекшеленетін әріптес

12.

Сізге салтанатты іс-шараны ұйымдастыру және өткізуді тапсырды. Сіз аталған қасиеттердің қайсысын қолданар едіңіз?

- a. мерекені жоспарлау және жүзеге асырудағы мамандармен қызмет жасай білу
- b. тапсырмаларды жүзеге асыруда белсенділік, ұмтылыс пен бастамашылдықтың жарқын мысалы бола білу
- c. басқара білу, іс-шаралар барысын мақсатты реттей білу**
- d. қызметкерлерді қоғамдық белсенділік көрсетуге ынталандыра білу
- e. өз бетімен салтанатты іс-шаралар өткізе білу

13.

Бөлімнің барынша үйлесімді жұмысы үшін басшылық бөлім көшбасшысын, жауапты басшыны сайлауды жоспарлайды. Көшбасшыны таңдауда басшылыққа қандай жеке қасиеттерге мән беру қажет?

- a. өзінің және әріптестерінің жұмысын басқара білу
- b. әріптестерге оқынан әсер ете білу
- c. әріптестерді шабыттандыра білу
- d. өз ойы мен жоспарларын әріптестеріне түсінікті баяндай білу
- e. ұжымдық жұмыс оқығаларының салдарын көре білу және оларға өз бетімен жауап беруге дайын болу**

14.

Басшылық бөлім қызметкерлерінің ішінен келесі қасиеттері бар көшбасшыны іздейді: өзіне талапшыл, міндетшіл, жұмыс нәтижесіне жауапты. Қызметкердің көшбасшылық қасиеттерін қандай іс-қимылынан байқауға болады?

- a. барлық қатысушылардың мүдделерін ескеру қажет тапсырмалар
- b. нәтижесі адамдарға әсер ету қабілетіне толық байланысты тапсырмалар
- c. объективті болу және сынай білу қажет тапсырмалар
- d. кезең-кезеңмен өсетін жауапкершілікпен байланысты тапсырмалар**
- e. сенімдерді білдіру және қорғай білу қажет тапсырмалар

15.

Сіз әріптесіңіз жедел шешім қабылдайтын жағдайда әрқашан өзіне жауапкершілік алатынын және әріптестерінің әрекеттерін түсіндіруге тырысатынын байқадыныз. Қызметкердің мінез-құлқын қалай бағалайсыз, ол неліктен олай істейді?

- a. ол өз ісіне берілген, мінез-құлқымен, не істеу қажеттінің бәрін жасағанына көз жеткізеді
- b. ол шұғыл шешім қабылдау жағдайында шебер жинақталады және бейімделеді**
- c. ол жақсы орындаушы, не қалайтынын біледі және не істеу керектігін біледі
- d. ол жұмыс нәтижесіне жауапты екенін түсінеді
- e. ол жұмыс салдары үшін уайымдайды

16.

Сіздің пікіріңізше, кәсіби салада тұлғаның этикалылығының көрсеткіші жирик неден білінеді?

- a. сіздің тұрақты оң имиджді қолдауыныздан
- b. әріптестеріңіз бен серіктестеріңіздің сізді мойындауынан
- c. сізде құқық бұзушылыққа төзімділіктің болмауынан**
- d. үнемі кәсібілікті көрсетуден
- e. кәсіби тапсырмалар мен бүйректарды нақты орындаудан

17.

Сіздің әріптесіңіз демалыстан шықты және жұмыс ырғағына кіре алмай жатыр. Ол болмаған кезде кейбір қызметкерлер жаңа жұмыс бағдарламасын меңгеріп алды. Әріптесіңіз жаңа бағдарлама бойынша оқытуды талап етіп, ағымдық жұмысты орындаудан бас тартты. Оның мұндай мәінез-құлқының бір себебін таңдаңыз?

- a. қызметкер бөлімде қалуды жоспарламайды
- b. басшылық қызметкерді дұрыс бағаламаған (басшылық еркелетіп жіберген)
- c. қызметкер жаңа технологияларды игеруге мүдделі емес
- d. қызметкер көзге ілігүе және маңызды болуға ұмтылады**
- e. қызметкердің жұмыстан бос уақыты бар

18.

Сіздің басшылығыңыз бөлім жұмысының мақсаттарын нақтылай отырып, Сіздің алдыңызға бөлім функцияларын жаңартуға әкелетін жаңа, аса күрделі міндег қойды. Сіз бірінші кезекте қандай әрекет жасайсыз?

- a. перспективада іс-қимыл нәтижелерін қарастыру
- b. әрекеттерді оңтайландыру, операциялардың ең аз санын пайдалану**
- c. тек нәтижелі әрекеттер жасау
- d. басшылықтың нұсқауларына жедел ден қою
- e. ойластырылған, ұтымды және жоспарлы әрекет ету

19.

Егер жұмыс жағдайында Сіз өзіне ерекше қарым-қатынас пен назар аударуды талап ететін, өзінің өміріне және жалпы қоғамға көнілі толмайтын қызмет алушымен кездесіп қалсаңыз, сіз өзіңізді қалай ұстайсыз?

- a. эмоцияларға берілмеймін, байсалды және сабырлы боламын
- b. қызмет алушыны эмоционалды қолдаймын, оны жұбатамын
- c. қызмет алушыға өзімнің барлық орындаушылық және міндептілік қабілеттерімді көрсетемін**
- d. өзімнің сенімділігімді, кәсіби сауаттылығымды көрсетемін
- e. қызмет алушының сенімділік және қауіпсіздік сезімін туғызамын

20.

Сіздің қызметіңіздің қандай бағасын ең жоғары деп санайсыз?

- a. бұл жұмыс бөлімге қажет**
- b. бұл жұмысқа жаңын салғаны көрініп түр
- c. жұмыс нәтижелеріне өте ризамыз
- d. наразылық жоқ, барлығы жақсы
- e. жұмыс адал орындалған

21.

Сіз әріптестеріңіздің бірі діни үйымға бару туралы жиі айтатындығын байқадыңыз, оның үстіне ол осы діни үйымның идеялары мен нанымдарымен танысуға шақырды. Сіз не істейсіз?

- a. оған теріс пікір білдіресіз
- b. адамды түсіністікпен тындаісыз
- c. оған, тарату үшін арнайы бөлінген орындар бар екендігін түсіндіресіз**
- d. адамды елемейсіз
- e. таныстыру мекен-жайын аласыз

22.

Бөлім басшысы (тікелей, жанама) сізді этикалық кодексті бұзып, ымыраға келуге көндірмекші. Сіз не істейсіз?

- a. басшылықпен ымыра шарттарын талқылаймын
- b. жағдайды ушықтыратын басшылықты елемеймін
- c. ары қарай жұмыс істеу үшін ымыраға келемін
- d. басшылықтың әрекеттерін өріп тестеріме айтамын, қолдау сұраймын
- e. басшылықтың әрекеттері туралы әкімшілікке немесе құқық қорғау органдарына хабарлаймын

Сондай-ақ ЖҚБ-да келуі мүмкін қалаулы жауап нұсқалары (басқа нұсқалар есімде қалған жоқ) бар бірнеше сұрақтарды келтірейін.

Сұрақ: Сіздің бөліміңіздегі өріп тестер арасында іскерлік атмосфера мен өзара түсіністік жоқ, сәйкесінше бұл жұмыс процесін қыындалады. Қандай іс-шара жұмыс тиімділігіне оң әсер ететінін көрсетіңіз?

Жауап: Коммуникациялар бойынша семинар немесе тренинг үйімдастыру.

Сұрақ: Өріп тестіңіз табысты, жұмыста жоғары нәтижелерге қол жеткізеді. Бұл өріп тестіңізде қандай қасиеттер басым екенін атаңыз?

Жауап: Өнімділік.

Сұрақ: Жұмыста кәсіби этиканы қолдау үшін қандай қасиеттерді көрсету керек?

Жауап: Қызметке бейілділік.

Сұрақ: Сіздің өріп тестіңіз басшылықтың тапсырмасы бойынша марапаттау рәсімі өткен белгілі бір оқиғаны мерекелеуді сәтті үйімдастыруды. Аталғар өріп тестіңізге бұл тапсырманы орындауға қандай қасиеті көмектеседі деп ойлайсыз?

Жауап: Үйімдастыру және басқару қабілеті.

Сұрақ: Сіздің әріптесіңіз басшылықтың тапсырмасы бойынша марапаттау ресімі өткен белгілі бір оқиғаны мерекелеуді сәтті үйымдастыруды. Аталғар әріптесіңізге бұл тапсырманы орындауға қандай қасиеті көмектеседі деп ойлайсыз?

Жауап: Үйымдастыру және басқару қабілеті.

Сұрақ: Сізге жұмыстан кейін қалып, қосымша жұмыс істеуді ұсынып жатыр. Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Бас тартыңыз, себебі жұмыс беруші енбек тәртібін бұзбауы тиіс.

Сұрақ: Сіз ХҚКО-ның қызметкерісіз және сіздің әріптесіңіш қызмет алушыға дұрыс қызмет көрсетпей жатқанын көрдіңіз. Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Мен оған клиенттермен қалай жұмыс істеу керектігі туралы нұсқаулықты шығарып беремін.

Сұрақ: Сіз меморянның басшысысыз. Сіз басқа біреуге тапсыруға болатын тапсырмаларды басқа біреуге тапсырасыз ба?

Жауап: Иә, басшы процесті бақылауы тиіс (егер тізімде нақты жауап болмаса, онда әрқашан деп жауап беру қажет)

Сұрақ: Белімде сіздің тікелей қатысуыңызben дау болды. Бұл туралы басшылық біліп қойды. Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Мен болған жағдайды мойындаймын (өзіңізді жауапты етіп көрсетесіз).

Сұрақ: Басшы әріптерініздің алдында сізге дауыс көтерді. Сіздің күйіңіз?

Жауап: Бұл менің намысыма тиеді (сіз робот емессіз ғой, сіздің сезімдеріңіз бар).

Сұрақ: Сіз ақталасыз ба?

Жауап: Иә, өзімді, өзімнің ұстанымымды қорғаймын.

Сұрақ: Әріптесіңіз өзі үшін және басқалар үшін жоғары сапа стандарттарын белгілейді. Жұмыстар төртке орындалғанда риза болмайды. Бұл мінез-құлыш нені білдіруі мүмкін?

Жауап: Сапалы нәтижеге үмтүлу.

Сұрақ: Сізben белгілі бір мәселенің оң нәтижесіне мүдделі бейресми адамдар байланыс орнатқысы келеді. Сіз қалай әрекет етесіз?

Жауап: Мен мүдделі тараптармен араласпаймын.

Сұрақ: Қойылған міндеттерді сапалы орындау үшін қызметкерден жұмыстың барлық ережелерін ескеру күтіледі. Қызметкер үміттерді ақтау үшін қандай мінез-құлыш көрсетуі керек?

Жауап: Қойылған міндеттерді сапалы орындау.

Сұрақ: Сіздің әріптесіңіз мынадай тапсырма орындаады: ұжымды біріктіруге және моральдық-этикалық рухты көтеруге ықпал ететін іс-шара өткізді. Бұл осы қызметкерге қалай әсер етеді?

Жауап: Беделі артады.

Сұрақ: Сіздің әріптесініз тапсырманы баяу орындаиды. Оған қалай көмектесе аласыз?

Жауап: Мен оған жылдам істейтін әріптерінен тәжірибе алуға көнс беремін.

Сұрақ: Сізге ұжымда іс-шара үйымдастыруға тапсырма берді, алайда оны үйымдастыру үшін сізге туыстарыңыздан ақша (көмек) сұрау қажет болады. Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Жоқ, сұрамаймын (туыстық қатынастарды жұмысқа қатыстыруға болмайды).

Сұрақ: Сіз әріптесініздің заңсыз әрекеттермен айналысып жүргенін байқадыңыз (сыбайлас жемқорлық және тағы басқалары). Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Бұл факт туралы бірден басшылыққа немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы органға хабар беремін (мен Заңды құрметтеймін).

Сұрақ: Екі бөлімді біріктіріп, Сізді бөлім басшысы етіп тағайындады.

Бұрынғы бөлімдердің қызметкерлері жұмыс үшін үнемі өзара дауласады. Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Олардың лауазымдық нұсқаулық бойынша міндеттемелерін нақты бөлемін және олардың орындалуын ТАЛАП ЕТЕМІН.

Сұрақ: Сіз кешке маңызды іс-шараға барадыз. Алайда таңертенге сізге маңызды деректерді дайындау қажет. сіз жұмысты тапсырған қызметкердің қолынан келмей жатыр. Сіз не істейсіз?

Жауап: Аса тәжірибелі қызметкерге тапсырамын – ешқандай жағдайда да БОЛМАЙДЫ! Ол қызметкер бұл жұмысты қажетті деңгейде өзі орындасын. Оны жұмысқа қабылдаған кезде оның лауазымы жауапты екенін түсінген болатын.

Сұрақ: Үлкен басшылықтың алдында маңызды тапсырманы орындау үшін сіз бір қызметкерді ұсындыңыз, бірақ оның қолынан келмеді. Оның салдары үшін кім жауап береді?

Жауап: Жауапкершілік орындаушы ретінді сол қызметкерге жүктеледі (өзінді таңдаудің қажеті жоқ- себебі жұмыста әркім өзі үшін жауапты).

Сұрақ: Мен әңгімелесушінің сөзін бөлгім келеді.

Жауап: Ешқашан, келіспеймін (себебі мен ұстамды әрі байсалдымын).

Сұрақ: Егер мен жоспарлағанымды аяқтамасам, ашу туындаиды ма?

Жауап: Иә, әрқашан (себебі мен өте жауапты әрі талапшылмын)

Сұрақ: Сіздің басшыңыз үнемі сізге тиісіп жүреді. Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Оның көнілі толмауының себебін анықтауға және бұдан кейін мұндаға жол бермеуге тырысамын.

Сұрақ: Сіз басшысыз. Сіз тапсырманы уақытылы орындауға үлгемеген қызметкеріңізге қандай сөз айтасыз?

Жауап: Біз нәтижеге қол жеткізген жоқпыз.

Сұрақ: Сіз қандай жағдайларда ең бастамашысыз?

Жауап: Қызықты және пайдалы жұмыста.

Сұрақ: Аталған сөздердің қайсысы артық: толқу, жол болмау, құлдырау, сәтсіздік, жеңіліс?

Жауап: Толқу.

Сұрақ: Сіздің әріптесіңіз өз жұмысын үйымдастыра алмайды, сондықтан басшылықтан жиі ескертулер алады. Сіз оған қалай көмектесе аласыз?

Жауап: Мен онымен әрқашан оны жинақылышқа итермелейтін нәрсе туралы сөйлесемін.

Сұрақ: Сөйлемді аяқтаңыз: Мен бірінші кезекте жұмыста он нәтижелерге қол жеткіземін егер?

Жауап: Мен өз жұмысымды нақты білсем.

Сұрақ: Сіз өзініздің әріптесіңізге жеке тұлғаның пайда алуы үшін қысым көрсетуге тырысып жатқанын көріп тұрсыз. Сіз қалай әрекет етесіз?

Жауап: Мен әріптесімे қысымға берілмеуге кеңес беремін.

Сұрақ: Сіз тағайындалған жерге әрқашан уақытылы келесіз бе?

Жауап: Иә, әрқашан деуге болады.

Сұрақ: Сіз адамдармен оларға деген шынайы қатынасынызды жасырмай, жайдары бола аласыз ба?

Жауап: Әрқашан (тіпті егер ол адамды жақтырмайтын болсам да).

Сұрақ: Сіз төтенше жағдайларда әрқашан сабыр сақтайсыз ба?

Жауап: Иә, мен өте жинақы әрі сабырлымын.

Сұрақ: Азаматтар өз міндеттерін кейіннен қызметтерге ақы төлей отырып, өз мұдделерін шешу үшін пайдалануды сұрады. Сіз қалай әрекет етесіз?

Жауап: Мұндай жағдайларға жол бермеймін.

НЕЛІКТЕҢ ЖҚБ ДҮРҮС ЖАУАП ЖОҚ

Маған үнемі клиенттер хабарласып, ЖҚБ бойынша дұрыс жауаптары бар дайын тест сұрақтарын сұрайды, сондағысы оларды жаттап алып, сол бір тесттен сүрінбеу өтіп кету. Ешкімді ренжіткім келмейді, бірақ ЖҚБ дұрыс жауаптары жоқ! Әрине, кітапта мысал ретінде келтіріп кететін жауаптарының ұсынылатын нұсқалары бар белгілі сұрақтар бар, бірақ оған да жағдайға өзіндік қарым-қатынас бойынша жауап беру қажет.

Мысалы, егер сіз заңды білуге қатысты тест тапсырып, бірақ жауаптың бір нұсқасын дұрыс, қалған үшеуінің қате екендігін байқадыныз. ЖҚБ ондай қағидат жүрмейді, себебі сұрақтардың барлық нұсқалары әлеуетті түрде дұрыс болып табылады.

Неге десеніз.

Мемлекеттік қызметке әр кандидатқа жеке-дара болып табылатын өзіндік психологиялық портрет қалыптасады. Сондықтан бағдарлама оны жауаптар бойынша, яғни, оның жағдайға қатынасы, оның өмірлік қағидаттары бойынша бағалайды, ендеше сәйкесінше, қалай дұрыс деп санайсыз, солай жауап бересіз.

Бастысы, өз-өзіңізге қарсы келмесеніз болғаны!

Бірақ барлық жердегідей нақты жауап берілуі тиіс кейбір сұрақтарда ерекшеліктер кездеседі. Ондай сұрақтар аз және олар тек сараптамалық және/немесе стратегиялық ойлану жауап береді.

Цифрлар бойынша нақты жауап берілуі тиіс мысалдар келтірейін, бірақ мұндағы тапсырмалар негізінен үміткердің аналитикалық қабілетін бағалау үшін құқық қорғау органдарына арналған сұрақтарда кездеседі:

1.

**Жетпей тұрған санды анықтаңыз: 4, 5, 8, 9, 12, 13 ...
Дұрыс жауап: 16 мен 17**

Менің шешім: 4, 5, 8, 9, 12, 13 сандары арасында 1 және одан соң 3 қосу бар. Яғни, әр жолы 1 және 3, 1 және 3 қосылып отырады.

$$4+1=5$$

$$5+3=8$$

$$8+1=9$$

$$9+3=12$$

$$12+1=13$$

$$13+3=16$$

$$16+1=17$$

2.

Жетпей тұрған санды анықтаңыз: 6, 11 ... 27.
Дұрыс жауап: 18

Менің шешім: Осы сандардан реттілік табамын, 2, 3, 4 және 5 сандарын аламын, оларды шаршыға саламын және барлық жерде $+2$ қосамын
 $2^2+2=6$
 $3^2+2=11$
 $4^2+2=18$ (**жетпей тұрған санды табамыз**)
 $5^2+2=27$

3.

Жетпей тұрған санды анықтаңыз: 18, 10, 6, 4 ...
Дұрыс жауап: 3

Менің шешімім: Бірінші саннан 8-ді алып тастаймын және 10 шығады, одан соң 10-нан 2-ге бөлінген 8-ді алып тастаймын.
 $18-8=10$
 $10-(8/2)=6$
 $6-(4/2)=4$
 $4-(2/2)=3$

Міне, төменде осы мысалдың назар аударуға тұрарлық басқа позициямен шығарылған тағы бір шешімін таптым.

Дұрыс жауап: 3

Егер алдыңғысына 2-ні қосып, нәтижесін 2-ше бөлсек, әр сан шығады:

$$18+2=20 \quad 20:2=10 \quad 10+2=12 \quad 12:2=6 \quad 6+2=8 \quad 8:2=4 \quad 4+2=6 \quad 6:2=3$$

4.

Жетпей тұрған санды анықтаңыз: 47, 38, 29, 10 ...
Дұрыс жауап: 1

Менің шешімім: Бұл жерде бірлік разрядының екінші сандары 1-ге өсетіндігі туралы заңдылық жатыр.

Яғни, $47 - 7$, $38 - 8$, $29 - 9$, $10 - 0$ және қайтадан **1**.

5.

Келесі цифрды анықтаңыз: 00801007 ...
Дұрыс жауап: 11912118

Менің шешімім: Санның әр цифрына бірден қосамын,
 $0+1=1$ $0+1=1$ $8+1=9$ $0+1=1$ $1+1=2$ $0+1=1$ $0+1=1$ $7+1=8$
сонымен 11912118 болып шығады

- a) 13201618
- b) 121510410
- c) **11912118**
- d) 61910141961020163

ЕГІЗ-СҰРАҚТАР:

Бірінші жұп:

№ 1 сұрақ: Сіз бөлімнің жұмысын женілдету және оңайлату үшін бөлімге инновациялық технологиялар енгізуге келісесіз бе?

Жауап: Келісемін.

№ 2 сұрақ: Сіз бөлім жұмысына инновациялық технологияларды енгізесіз, бірақ сіздің қызметкерлеріңдің бұған көнілі толмайды, себебі бұл бастапқы кезеңде бөлімнің жұмысын тежейді және бөлімнің орындайтын жұмысының сапасын нашарлатады. Сіздің әрекетіңіз?

Жауап: Мен ештеңеге қарамастан инновациялық технологияларды пайдаланамын.

Екінші жұп:

№1 сұрақ: Кез келген мәселеде тек қана ескі және тексерілген әдістерге сүйену қажет.

Жауап: Жоқ, келіспеймін, ескі әдістермен қатар мен жаңаларды да сынап көремін.

№2 сұрақ: Жұмыста тек қана жаңа әдістерді пайдалану көмектеседі, ал ескі әдістер жұмысты тежейді.

Жауап: Келісемін, бірақ ежелгі әдістерге назар аударған жөн.

Үшінші жұп:

№1 сұрақ: Сіз әріптестеріңіздің берілген уақытта пайдалы қолданбағандықтан, кесте бойынша үлгермей жатқанын көріп тұрсыз. Сіздің әрекетіңіз.

Жауап: жоқ, мен оларға көмектеспеймін- олар өз қателері үшін жауап берулері тиіс.

№2 сұрақ: Сіз үлгермей жатқан әріптестеріңізге әрдайым маңызды тапсырманы орындауға көмектесесіз бе?

Жауап: жоқ, көмектеспеймін.

Төртінші жұп:

№ 1 сұрақ: Сізден ымыраға келуіңізді сұрады, бірақ бұл үшін этикалық қағидалаттарды бұзу қажет. Мұндай жағдайда сіз қалай әрекет етесіз?
Жауап: мен мұндай өтініш жасаған адамдарды елемеймін.

№ 2 сұрақ: Сізден ақпараттың құпиялышының бұзуды талап етеді. Сіз қалай әрекет етесіз?

Жауап: мен сыпайы, қисынды түрде құпиялышты бұзудан бас тартамын.

МАҢЫЗДЫ!

Егіз-сұрақтарға назар аударыңыз, себебі сіздің жауаптарыңыздың дұрыстығы солардан құралады, бұл ретте сұрақтардың өздері сізді шатастыру үшін бір-біріне қарама-қарсы жауаптардан құрылған.
Мұқият болыңыз

Сәттілік!

